

تأملات تاریخی در باب قاعده امکان اشرف

حوریه شجاعی باغینی^۱
عین الله خادمی^۲

چکیده

در نوشتار حاضر اصالت قاعده امکان اشرف بمثابه قاعده‌ی اشراقی بررسی می‌گردد. برغم قول مشهور درباره‌ی این قاعده مبنی بر ریشه‌ی یونانی داشتن، مدعای این نوشتار آن است که قاعده از لوازم مکتب اشراق است و مشائی دانستن آن با اصول مشائیان سازگاری ندارد. این مدعا از دو جهت به اثبات خواهد رسید؛ جهت اول، بیان شواهدی از آثار خود شیخ اشراق و شارحان مکتبش و اینکه چگونه نحوه‌ی بیان شارحان موجب چنین تصویری شده که این قاعده سابقه‌ی قبل از مکتب اشراق دارد. جهت دوم بررسی لوازم مکتب اشراق است و اینکه شیخ اشراق از این قاعده در اثبات اصول فکری مکتبش بهره برده، حال آنکه این مسائل از نظر مکتب مشاء مردود است. بنابراین جستجوی پیشینه‌ی قبل از سهروردی برای این قاعده خطاست.

کلیدواژه‌ها: امکان اشرف، مبانی اشراقی، مبانی مشائی، سهروردی

۳۳

۱. دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی و مربی پژوهشگاه فرهنگ هنر و ارتباطات (نویسنده مسئول): shbagini@yahoo.com

۲. استاد فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی؛ e_khademi@ymail.com

تاریخ دریافت: ۹۶/۸/۲ تاریخ تأیید: ۹۶/۱۲/۲۰

سال هشتم، شماره چهارم
بهار ۱۳۹۷
صفحات ۳۳-۶۰

